

 dos. Zaur Məmmədov
"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Magistratura: "Biznesin idarə edilməsi" (Aqrobiznes) MBA; (SXSÜ) MBA

Fakultə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "Sahibkarlıq fəaliyyətinin əsasları" (Kafedranın 11 fevral 2025-ci il 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

I.Fənn haqqında məlumat:

Kodu: SMO 626

Tədris ili: II (2024-2025). Semestr: II

Tədris yükü cəmi: 225 saat. Auditoriya yükü-30 saat:(Məşğələ 30 saat,).

Təhsilalma forması: Magistratura

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmidərəcəsi: Ələkbərov Rövşən i.ü.f.d.dosent

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: rovsen1234@bk.ru

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Vaqif Niftullayev "Sahibkarlığın əsasları" Bakı-2002
2. Məhərrəmov A.M. Sahibkarlıq:nəzəriyyədən praktikaya. Bakı: 2009,358 s.
3. Romella Məhərrəмова ;Solmaz Musayeva. "Sahibkarlıq" Bakı 2019,70 s.
4. "Biznesin təşkili və idarə edilməsi" iqtisad universiteti-2011;müəllif kollektivi-2011.Bakı-2011,464 s.
5. "Biznesin əsasları"
- 6."Biznes plan"
- 7 [http://: www.economy.gov.az](http://www.economy.gov.az)

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Kiçik və orta biznesin təşkili problemləri" kimi fənnin tədrisi zəruridir.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün paralel olaraq "Aqrar sənaye kompleksində sahibkarlıq" və "Aqrar sferada menecment" fənlərinin tədrisi zəruridir.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi : Bazar iqtisadiyyatının əsas hərəkətverici qüvvəsi olan sahibkar mövcud iqtisadi resurslardan qənaətlə, səmərəli istifadə edərək dünya standartlarına uyğun rəqabət qabiliyyətli məhsul istehsalını artırmasını, rəqabət bazarında öz təklifi ilə çıxış edə bilməsisini və nəticədə yüksək mənfəət gətirməsinin təmin edilməsindən ibarətdir.Sağlam sahibkarlıq mühitinin yaradılması, insanların sahibkarlıq ruhunda tərbiyə olunması və sahibkarlıq fəaliyyətinin öncül inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi barədə zəngin

biliklər verməkdən ibarətdir. "Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş" fənni sağlam sahibkarlıq mühitinin yaradılması, insanların sahibkarlıq ruhunda tərbiyə olunması və sahibkarlıq fəaliyyətinin öncül inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi barədə zəngin biliklər verməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcəkdir.

X. Təqvim planı: Məşğələ 30 saat, Cəmi 30 saat

		Saat	Tarix
2		3	4
1.	Mövzu 1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin məzmunu və əhəmiyyəti Plan: 1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin məzmunu 2. Sahibkarlıq haqqında nəzəriyyələrin yaranması və inkişaf tarixi 3. Sahibkarlıq fəaliyyətinin mahiyyəti və məqsədi 4. Sahibkarlıq fəaliyyətinin subyektləri 5. Sahibkarın və alıcıların qərarlarına təsir göstərən amillər	4	
2.	Mövzu 2. Müəssisə təsərrüfat fəaliyyətinin subyekti kimi Plan : 1. Müəssisə sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkilati forması kimi 2. Müəssisə açıq sistem kimi 3. Hüquqi şəxs anlayışı 4. Müəssisələrin təsnifatı 5. Müəssisələrin birləşməsi	4	
3.	Mövzu 3: Sahibkarlıq rəqabəti və növləri Plan: 1. Sahibkarlıq rəqabəti və növləri 2. Sahibkarlıq sirri və rəqabət 3. Sahibkarlıq risklərinin mahiyyəti və növləri 4. Lahiylərin maliyyələşdirilməsi riskləri və risklərin sığortalanması 5. Biznes planının və sahibkarlıq risklərinin aşağı salınması	4	
4.	Mövzu 4. Sahibkarlıq fəaliyyətinin mühiti və sferası Plan: 1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin xarici mühiti 2. Sahibkarlıq fəaliyyətinin daxili mühitinin əsas amilləri 3. Sahibkarlıq fəaliyyətinin növləri. 4. İstehsal sahibkarlığı 5. Kommersiya sahibkarlığı 6. Məsləhətçilik sahibkarlığı 7. Maliyyə sahibkarlığı	6	
5.	Mövzu 6. Sahibkarlıq fəaliyyətində marketing Plan: 1. Marketingin funksiyaları 2. Marketing tədqiqatlarının məzmunu 3. Marketing tədqiqatının informasiya təminatı 4. Sahibkarlıq fəaliyyətində marketing xidmətinin əhəmiyyəti	4	
6.	Mövzu 6. Sahibkarlıq fəaliyyətində menecment sistemi Plan: 1. Menecmentin mahiyyəti, məzmunu və rolu 2. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan amillər və elementlər 3. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan metodlar və menecmentin funksiyaları	4	

7.	Mövzu 7.Sahibkarların kredit təşkilatları ilə qarşılıqlı fəaliyyəti Plan: 1. Kredit təşkilatları və onların növləri 2. Sahibkarlara verilən kreditlərin növləri və formaları 3. Kreditin sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşdırılmasında	4	
	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Magistrant fənnin öyrənilməsi zamanı bacarmalıdır: Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı bacarmalıdır: İstehsalın idarə edilməsində idarə etmə qərarlarının məzmunu və qəbul edilməsi xüsusiyyətləri.Sahibkarlıq fəaliyyəti qərarlarının hazırlanması, qəbul edilməsi və həyata keçirilməsi xüsusiyyətlərinə qiymətləndirilməsi metodlarını.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

“Sahibkarlıq fəaliyyətinin əsasları “ fənni sağlam sahibkarlıq mühitinin yaradılması, insanların sahibkarlıq ruhunda tərbiyə olunması və sahibkarlıq fəaliyyətinin öncül inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi barədə zəngin biliklər verməkdən ibarətdir

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin məzmunu
2. Sahibkarlıq haqqında nəzəriyyələrin yaranması və inkişaf tarixi
3. Sahibkarlıq fəaliyyətinin mahiyyəti və məqsədi
4. Sahibkarlıq fəaliyyətinin subyektləri
5. Sahibkarın və alıcıların qərarlarına təsir göstərən amillər
6. Müəssisə sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkilati forması kimi
7. Müəssisə açıq sistem kimi
8. Hüquqi şəxs anlayışı
9. Müəssisələrin təsnifatı
10. Müəssisələrin birləşməsi

II Kollokvium sualları

1. Sahibkarlıq rəqabəti və növləri
2. Sahibkarlıq sirri və rəqabət
3. Sahibkarlıq risklərinin mahiyyəti və növləri
4. Lahiylərin maliyyələşdirilməsi riskləri və risklərin sığortalanması
5. Biznes planının və sahibkarlıq risklərinin aşağı salınması
6. Sahibkarlıq fəaliyyətinin xarici mühiti
7. Sahibkarlıq fəaliyyətinin daxili mühitinin əsas amilləri
8. Sahibkarlıq fəaliyyətinin növləri.
9. İstehsal sahibkarlığı
10. Kommersiya sahibkarlığı

XV. İmtahan sualları:

1. Sahibkarlıq fəaliyyətinin məzmunu.
2. Sahibkarlıq haqqında nəzəriyyələrin yaranması və inkişaf tarixi
3. Sahibkarlıq fəaliyyətinin mahiyyəti və məqsədi
4. Sahibkarlıq fəaliyyətinin subyektləri.
5. Sahibkarın və alıcıların qərarlarına təsir göstərən amillər
6. Müəssisə sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkilati forması kimi
7. Müəssisə açıq sistem kimi
8. Hüquqi şəxs anlayışı
9. Müəssisələrin təsnifatı
10. Müəssisələrin birləşməsi
11. Sahibkarlıq rəqabəti və növləri
12. Sahibkarlıq sirri və rəqabət
13. Sahibkarlıq risklərinin mahiyyəti və növləri
14. Lahiylərin maliyyələşdirilməsi riskləri və risklərin sığortalanması
15. Biznes planın və sahibkarlıq risklərinin aşağı salınması
16. Sahibkarlıq fəaliyyətinin xarici mühiti
17. Sahibkarlıq fəaliyyətinin daxili mühitinin əsas amilləri
18. Sahibkarlıq fəaliyyətinin növləri.
19. İstehsal sahibkarlığı.
20. Kommersiya sahibkarlığı.
21. Məsləhətçilik sahibkarlığı.
22. Maliyə sahibkarlığı
23. Marketingin funksiyaları
24. Marketing tədqiqatlarının məzmunu.
25. Marketing tədqiqatının informasiya təminatı
26. Sahibkarlıq fəaliyyətində marketing xidmətinin əhəmiyyəti
27. Menecmentin mahiyyəti, məzmunu və rolu
28. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan amillər və elementlər
29. Müəssisənin idarə edilməsində istifadə olunan metodlar və menecmentin funksiyaları
30. Kredit təşkilatları və onların növləri
31. Sahibkarlara verilən kreditlərin növləri və formaları.
32. Kreditin sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşdırılmasında

“Sahibkarlıq fəaliyyətinin əsasları” fənninin sillabusu magistratura: “Biznesin idarə edilməsi” (Aqrobiznes) MBA; (SXSÜ) MBA ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus *“İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə”* kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir

(protokol-№ 06, 11.02.2025-ci il).

Kafedra müdiri əvəzi:

dos.A.T.Əfəndiyeva

Fənn müəllimi:

dos.R.E.Ələkbərov